

Dosarul nr. 2ra-100/23
2-21168040-01-2ra-23012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud: L. Lavric)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: A. Malîi, V. Cotorobai, A. Braga)

DECIZIE

23 iulie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu

examinând recursurile declarate de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandr Leapin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la desfășurarea în termen rezonabil a procesului penal, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, de Ministerului Justiției al Republicii Moldova și de Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 12 noiembrie 2021, Alexandr Leapin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM, prin care a solicitat constatarea faptului încălcării de către organele de urmărire penală a dreptului la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil, cu încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 200 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 400 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanței judecătorești, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, suma de 18 400,48 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului material - salariu și alte venituri provenite din muncă de care a fost privat, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției RM a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 21 octombrie 2016, Procuratura Anticorupție a pornit urmărirea penală în privința lui Alexandr Leapin, cauza nr. 2016978203, în baza unei bănuieli rezonabile de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit, d) din Codul penal. Iar, în baza ordonanței din 21 octombrie 2016 și a procesului-verbal de reținere din 22 octombrie 2016 a fost reținut, totodată fiind dispusă efectuarea percheziției biroului de serviciu.

A menționat că, la 24 octombrie 2016 prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Veaceslav Potîngă, a fost pus sub învinuire, fiindu-i înaintată acuizarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3), lit. d) din Codul penal.

A invocat că potrivit ordonanței nominalizate mai sus, a fost învinuit precum că, exercitând funcția de șef direcția gestionare a informației de licențiere a Camerei de Licențiere de pe lângă Ministerul de Economie a RM, fiind persoană publică, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, fiind obligat de a dirija în cunoștință de cauză sectorul de muncă încredințat, să manifeste inițiativă și perseverență, să asigure îndeplinirea întocmai sarcinile, să se călăuzească în exercitarea atribuțiilor de legislația în vigoare. Acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, a comis, infracțiunea de depășire a atribuțiilor de serviciu în următoarele circumstanțe: „Alexandr Leapin pe perioada 01 ianuarie 2016 – 01 octombrie 2016 contrar prevederilor Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător Nr. 451 din 30 iulie 2001, potrivit căreia taxa pentru eliberarea licenței în domeniul jocurilor de noroc se calculează pe perioada de un an și poate fi achitată trimestrial, în rate egale, până la începutul fiecărui trimestru de gestiune, potrivit sistemului electronic „e – Licențiere” a admis agenților economici licențiați în domeniul jocurilor de noroc: SRL „NBM Grup”, SRL „Antevra”, SRL „Bibicom”, SRL „Brial- Grup”, SRL „Dan1dar”, SRL „Emerald Group”, SC „Magic-Land”, SC „Play Mania” SRL, SRL „RENECQ-EL”, SRL „Atlantic Game”, SRL „Game Club”, SRL „Jocuri 777”, SRL „Impedimenta”, ÎM „Loteria Moldovei” SA, SRL „Masterlux”, SC „Alb-Curat” SRL, SC „Bagriol Grup” SRL, SRL „Domosvet”, IM „Palace Casino” SRL, SC „Lux-Stil” SRL, SRL „Luftprim”, prelungirea activității licențiate cu încălcarea termenului de achitare a ratelor trimestriale și neîncasarea în conformitate cu prevederile art. 80 alin. (8) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 08 august 2014 a majorărilor de întârziere în mărimea de 0,068 % din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere, cauzând un prejudiciu bugetului de stat în mărime de 258 008 de lei.

A susținut că prin aceeași ordonanță, Alexandr Leapin a fost învinuit că prin înțelegere cu alți angajați ai Camerei de Licențiere pentru perioada de activitate 17 septembrie 2010 – 15 februarie 2011, prin neincluderea în licență și admiterea exploatării frauduloase de către SC „Admiral Casino Imperial” SRL a 4 mese de joc și 1 ruletă în cadrul Cazinoului „Admiral Casino Imperial”, prin neachitarea taxei pentru licență, în conformitate cu prevederile Legii Nr. 451-XV din 30 iulie 2011, privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător a fost prejudiciat bugetul de stat cu 533 886 de lei. Subsidiar, în perioada 16 februarie 2012 – 01 octombrie 2016, prin admiterea de către Alexandr Leapin și a altor angajați a Camerei de Licențiere, agentului economic SC „Admiral Casino Imperial” SRL a activității legate de jocuri de noroc în lipsa licenței, pentru genul de activitate „activitatea în

domeniul jocurilor de noroc, întreținerea cazinoului „Admiral Casino Imperial” a dus la prejudicierea bugetului de stat în sumă de 15 117 501 de lei.

A mai susținut că prin ordonanța respectivă a fost învinuit Alexandr Leapin că prin înțelegere cu alți angajați ai Camerei de Licențiere, în cadrul examinării cererii din 09 septembrie 2016 privind reperfectarea licenței a ÎM „Top Game World” SRL, titular al licenței seria AMMI nr. 27270 din 26 ianuarie 2008, pentru genul „activitatea în domeniul jocurilor de noroc; exploatarea automatelor de joc cu câștiguri bănești” au admis la 12 septembrie 2016, bifarea electronică în sistemul „e-Licențiere” a pozițiilor admiterii solicitării, deși proiectul Deciziei de reperfectare a licenței a fost emisă la 14 septembrie 2016. Tot el, prin înțelegere cu alți angajați ai Camerei de Licențiere, contrar art. 17 lit. c) și art. 153, lit. c) din Codul transporturilor rutiere, în cadrul examinării declarației SC „Calea Succesului” SRL din 12 mai 2016, Nr. RE 16-11-24582 privind prelungirea licenței pentru genul „activitatea de transport rutier de persoane prin servicii regulate, ocazionale, inclusiv turistice (în trafic național), au admis prin Decizia nr. 1129 din 12 mai 2016, solicitarea înaintată de întreprindere, cu bifarea acesteia în sistemul informațional „e-Licențiere” a pozițiilor respective admiterii solicitării, deși agentul economic solicitant nu deținea cel puțin 1/3 din vehiculele rutiere în proprietate sau leasing financiar iar pachetul de acte prezentat era incomplet, prin prezentarea documentelor provizorii a vehiculelor avute în locațiune și lipsa certificatului de înmatriculare pentru vehiculul cu n/î OR NG 480. Potrivit actului intermediar privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Camera de Licențiere din 21 octombrie 2016, aprobările expuse supra, erau accesate și bifate în sistemul informațional „e-Licențiere” în afara orelor de serviciu. În circumstanțele date, a fost pus sub învinuire pentru faptul că prin acțiunile sale intenționate a comis depășirea atribuțiilor de serviciu, soldată cu urmări grave, infracțiune prevăzută la art. 328 alin. (3), lit. d) din Codul penal, caracterizată prin săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, soldată cu urmări grave.

Subsecvent, a indicat în acțiune și despre faptul că, prin demersul Procuraturii Anticorupție din 31 octombrie 2016 a fost solicitată suspendarea provizorie din funcția deținută, până la adoptarea hotărârii definitive pe cauza penală nominalizată.

Prin Ordinul directorului interimar al Camerei de Licențiere din 01 noiembrie 2016 a fost dispusă suspendarea, începând cu data de 01 noiembrie 2016, a raporturilor de serviciu, până la adoptarea definitivă a hotărârii pe cauza penală Nr. 2016978203. Prin încheierea din 28 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost admisă plângerea depusă de Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, împotriva ordonanței procurorului și a ordinului de suspendare din funcție, fiind anulat ordinul directorului interimar al Camerei de Licențiere a Ministrului Economiei a RM, Eugeniu Chistol din 01 noiembrie 2016, menținută prin decizia din 01 martie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău.

Ulterior, prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Centru, Alexandru Mogîldea din 22 aprilie 2021, a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală în cauza penală nr. 2016978203, din motivul că fapta nu a fost săvârșită de către învinuit. Însă, abia în baza cererii din 18 mai 2021 a primit copia ordonanței de scoatere de sub urmărire penală la data de 19 mai 2021.

A menționat că a avut nevoie de un timp îndelungat pentru a demonstra nevinovăția, condiție inacceptabilă într-un stat de drept, în care drepturile și libertățile fundamentale ale omului sunt primordial apărute și garantate. Pe parcursul exercitării

urmăririi penale au fost întreprinse acțiuni manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii care, pe cale de consecință i-au exclus vinovăția, acțiuni al căror caracter ilegal s-a manifestat prin încălcarea principiilor și drepturilor generale, dar și încălcarea directă a normelor procedurale cum ar fi: dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO; au fost încălcate prevederile legale referitor la administrarea și aprecierea pe cauza penală; au fost întreprinse măsuri procesual-penale, iar cel mai grav, a fost încălcat dreptul la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei. Acțiunile ilicite ale organelor de drept față de el au fost întreprinse chiar de la bun început, însăși pornirea urmăririi penale a fost una ilegală, or, era evident de la început că nu se face vinovat de infracțiunea incriminată. În rezultatul acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală s-a adus defăimare imaginii și reputației sale, a avut de suferit o demoralizare profundă, dispărându-i orice încredere atât în sine, cât și în organele de drept. Acțiunile ilicite ale organului care a exercitat urmărirea penală și ale procuraturii au jucat un rol negativ în viața sa, fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp, stres și suferință psihică, precum și pierderi materiale. Conform art. 2 alin. (1), (2), (3) și (6) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Or, urmărirea penală a durat o perioadă de 4 ani și 8 luni, nefiind întreprinse careva acțiuni de urmărire penală. În legătură cu atragerea ilegală de răspundere penală i-a fost încălcat dreptul la libertate și siguranță, la un proces echitabil, prevăzute de art. 5, 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și dreptul la respectarea vieții private și de familie, garantat de art. 8 CEDO iar potrivit art. 3 al Protocolului Nr. 7 CEDO se garantează persoanelor dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară.

Astfel, a susținut că, urmare scoaterii de sub urmărire penală prin ordonanța din 22 aprilie 2021 a procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Centru, Alexandru Mogîldea, este în drept să pretindă din contul statutului repararea tuturor prejudiciilor sale materiale și morale cauzate prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală și instanțelor judecătorești, reținerea abuzivă și ilegală, efectuarea percheziției la locul de muncă, denigrarea imaginii personale și profesionale în fața colectivului de muncă și societății civile, deoarece informația cu privire la reținerea, arestarea și atragerea la răspundere penală a fost pe larg mediatizată în organele mass-media naționale.

A menționat că, activând în calitate de șef direcție gestionare a informației de licențiere a Camerei de Licențiere de pe lângă Ministerul de Economie al RM avea o reputația ireproșabilă, fiind pe larg cunoscut în mediul social, iar odată cu reținerea și mediatizarea acestui fapt a suportat un imens prejudiciu personal și profesional, fiind astfel prejudiciată întreaga sa carieră profesională, or, urmărirea penală a durat o perioadă de 4 ani și 8 luni. În astfel de condiții, fiind nevinovat de comiterea infracțiunii imputate, a fost reținut și plasat în condiții inumane și degradante din Izolatorul de Detenție Preventivă mun. Chișinău, în final fiind declarat nevinovat prin ordonanța din 22 aprilie 2021, motiv din care acțiunile de urmărire penale considerându-se în sensul legii - ilicite în sine, or, caracterul lor ilegal se manifestă

prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată.

A mai indicat că, la fel a suferit o demoralizare profundă, dispărându-i orice încredere atât în sine, cât și în organele de drept care au jucat un rol negativ în viața sa, fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp și stres. Totalitatea acestor circumstanțe, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate în perioada urmăririi penale, gravitatea infracțiunii incriminate, reținerea sa ilegală, mediatizarea largă a cazului și afectarea gravă a imaginii personale și profesionale, starea de stres, incertitudine și frustrare cauzate și ținând cont de rezonanța înaltă pe care a avut-o pe plan național și internațional, urmărirea penală ilegală, consideră că prejudiciul moral cauzat pentru atragerea ilegală la răspundere penală, urmează a fi estimat la suma de 400 000 de lei.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 65 alin.(4), coroborat cu prevederile art. 64 alin. (2) pct. 23 și art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și art. 7 lit. a) și g), art. 8 alin. (1) și (3) lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, reținând că a fost suspendat din funcția de șef al Direcției licențiere a domeniilor speciale în perioada 01 noiembrie 2016-28 decembrie 2016, adică pentru 1 lună 28 de zile, fiind privat ilegal de salariu și alte venituri provenite din muncă, raportând venitul lunar de 9 517, 49 de lei la perioada indicată, din contul bugetului de stat urmează a fi încasată suma de 18 400,48 de lei cu titlu de salariu și alte venituri provenite din muncă.

A solicitat constatarea faptului încălcării de către organele de urmărire penală a dreptului la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil în temeiul Legii nr. 87 din 24 aprilie 2011, cu încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, a sumei de 200 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, conform Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, a sumei de 400 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanței judecătorești, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, suma de 18 400,48 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului material - salariu și alte venituri provenite din muncă de care a fost privat, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

Prin hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Alexandr Leapin. S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Alexandr Leapin la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin prejudiciu moral în sumă de 30 000 de lei, cauzat prin încălcarea dreptului la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin prejudiciu moral în mărime de 100 000 de lei, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii și prejudiciul material în mărime de 8 934,76 de lei. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui

Alexandr Leapin suma de 5 000 de lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru asistența juridică și pentru servicii de multiplicare - 185 de lei. În rest, pretențiile lui Alexandr Leapin s-au respins, ca neîntemeiate (f.d. 146; 166/180, Vol. I).

La 14 februarie 2022, Ministerul Justiției al RM a declarat apel nemotivat (f.d.150, Vol. I), iar, la 03 iunie 2022 a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă integral acțiunea (f.d.188/196, Vol. I).

La 17 februarie 2022, prin intermediul poștei terestre (f.d.154, Vol.I), Procuratura Generală a RM a declarat apel nemotivat (f.d.152, Vol.I), iar la 16 iunie 2022 a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă (f.d.198/200, Vol. I).

La 25 februarie 2022, Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș a declarat apel împotriva hotărârii din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea în care s-au respins pretențiile din acțiune, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.155/165, Vol. I).

Prin decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, de către Ministerul Justiției al RM, de către Procuratura Generală a RM și s-a menținut hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 206; 207/224, Vol. I).

La 11 ianuarie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.12, Vol. II), Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș a declarat recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă admiterea integrală a acțiunii civile a lui Alexandr Leapin și anume:

-constatarea faptului încălcării de către organele de urmărire penală a dreptului reclamantului Alexandr Leapin la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil, cu încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin a sumei de 200 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil.

- încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin a sumei de 400 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanței judecătorești.

- încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin a sumei de 18 400,48 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului material - salariu și alte venituri provenite din muncă, de care a fost privat reclamantul în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocându-se că concluziile primei instanțe și a instanței de apel, expuse în hotărârile judecătorești

adoptate sînt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind interpretată în mod eronat legea și aplicate eronat normele de drept material (f.d. 1/11, Vol.II).

La 13 ianuarie 2023, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii din 08 februarie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă respingerea integrală a acțiunii depuse de Alexandr Leapin.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocându-se că, instanțele de judecată inferioare au interpretat în mod eronat prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, astfel concluziile instanței fiind în contradicție cu circumstanțele pricinii (f.d.13/23, Vol. II).

La 18 ianuarie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d. 30, Vol. II), Procuratura Generală a RM a declarat recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel ca fiind neîntemeiată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Alexandr Leapin.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel prin concluziile sale expuse în partea descriptivă a hotărârii contestate, a examinat unilateral probele prezentate de către intimat, fără a lua în considerare probele intervenientului accesoriu, a pârâtului astfel, încălcând principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale și principiul nemijlocirii astfel încât, instanța de apel urma să cerceteze direct și nemijlocit probele existente și să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Prin urmare, a considerat neîntemeiate, în special pretențiile lui Alexandr Leapin în ceea ce privește determinarea întinderii și calcularea prejudiciului moral în sumă de 60 000 de lei, care consideră ultimul urmează ai fi achitat, deoarece este o sumă care excedă quantumul rezonabil de acordare a prejudiciului moral pe asemenea cauze și contravine normelor de drept material aplicabile (art. 11 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, raportat la art. 1422 și 1423 din Codul civil), precum și jurisprudenței naționale (generalizată prin Hotărârea explicativă a Plenului CSJ nr. 9 din 09 octombrie 2006) și celei a Curții Europene pentru Drepturile Omului (CEDO), prin care instanța de judecată, în toate cazurile se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral (f.d.26/27, Vol. II).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 13 octombrie 2022.

Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2022, a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 26 decembrie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.225/ Vol. I).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursurile declarate de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe

Ionaș, de către Ministerul Justiției al RM și de către Procuratura Generală a RM, la 11 ianuarie 2023, la 13 ianuarie 2023 și respectiv 17 ianuarie 2023, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

La 23 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa participanților la proces copia recursurilor declarate de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, de către Ministerul Justiției al RM și de către Procuratura Generală a RM, împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursurile declarate de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Procuratura Generală a RM au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

În conformitate cu prevederile art. 431 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, Ministerul Justiției al RM și de către Procuratura Generală a RM, sunt admisibile.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, Completul examinează recursul în fond.

În speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în cererile de recurs, deoarece criticele recurenților au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursuri, în coroborare cu normele de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra respingerii recursului declarat de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, și admiterea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Procuratura Generală a RM, cu modificarea deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea cuantumului prejudiciului moral cauzat în rezultatul urmăririi penale, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

În debutul analizei sale, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră imperioase concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, reieșind din principiul preeminenței dreptului dedus din art.1 al Convenției, Curtea Supremă de Justiție nu trebuie să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consemnează că legea procesual civilă consacră principiul general potrivit căruia orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În condițiile art. 5 alin.(1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și al autorităților relevante și importanța cauzei pentru reclamant.

După cum denotă actele cauzei, Alexandr Leapin, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM, prin

care a solicitat constatarea faptului încălcării de către organele de urmărire penală a dreptului la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil, cu încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 200 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 400 000 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanței judecătorești, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, suma de 18 400,48 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului material - salariu și alte venituri provenite din muncă de care a fost privat, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției RM a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 08 februarie 2022, a constatat încălcarea dreptului reclamantului Alexandr Leapin la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil. A încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin prejudiciu moral în sumă de 30 000 de lei, cauzat prin încălcarea dreptului la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil. A încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin prejudiciu moral în mărime de 100 000 de lei, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii și prejudiciul material în mărime de 8 934,76 de lei. A încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin suma de 5 000 de lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru asistența juridică și pentru servicii de multiplicare - 185 de lei. În rest, pretențiile lui Alexandr Leapin s-au respins, ca neîntemeiate (f.d. 146; 166/180, Vol. I).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 13 octombrie 2022, a respins apelurile declarate de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, de către Ministerul Justiției al RM, de către Procuratura Generală a RM și a menținut hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 206; 207/224, Vol. I).

Pentru a decide astfel, instanța de apel, analizând prevederile art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (2), art. 4 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 19 alin. (1) art. 20 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, a conchis ca fiind corectă aprecierea prejudiciului și constatarea încălcării dreptului la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil de prima instanță, cu încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului moral în sumă de 30 000 de lei, or, aceasta este o compensație echitabilă, apreciată în coraport cu criteriile enunțate.

În continuare, instanța de apel analizând prevederile art. 3 alin.(1) lit. a) – lit. c) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, a conchis că prima instanța corect a reținut cerința încasării prejudiciului una temeinică, încasând din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantului a sumei de 100 000 de lei, reținând în acest sens caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii incriminate reclamantului Alexandr Leapin - art. 328 alin.(3) lit. d) din Codul penal, clasificată ca infracțiune gravă, care prevede în exclusivitate pedeapsă sub formă de închisoare, durata urmăririi penale - 4 ani 6 luni (22 octombrie 2016 – 22 aprilie 2021), natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei reclamante, remarcând și atingerea reputației profesionale a reclamantului Alexandr Leapin și având în vedere că învinuirea în comiterea infracțiunii i s-a imputat în contextul atribuțiilor exercitate, care

în final, s-a soldat cu scoaterea de sub urmărire penală prin ordonanța din 22 aprilie 2021.

Totodată, instanța de apel analizând prevederile art. 2, art. 6 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 66 alin.(3), art.219 alin.(4), art.524, art.525 alin.(1) din Codul de procedură penală, art.53 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art. 2036, art.2037 din Codul civil a conchis că nu pot fi reținute argumentele apelantului Alexandr Leapin, precum că suma de 400 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferințele suportate este reală și echitabilă, deoarece aceasta este vădit disproporțională și excesivă, nefiind în relație de proporționalitate cu gravitatea suferințelor psihice suportate.

În continuare, instanța de apel a menționat că nu poate reține nici argumentele apelantului Ministerul Justiției al RM, cât și a Procuraturii Generale a RM, în partea în care invocă netemeinicia acțiunii pe motivul neîntrunirii prevederilor statuate la art.3 alin.(1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998. Or, art.3 alin.(2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Cu referire la pretenția privind compensarea salariului și a altor venituri provenite din muncă de care a fost privat reclamantul, în mărime de 18 400,48 de lei, instanța de apel a reținut că în temeiul demersului procurorului Procuraturii Anticorupție din 31 octombrie 2016 adresat viceprim-ministru al Economiei, prin ordinul directorului interimar al Camerei de Licențiere a Ministerului Economiei RM din 01 noiembrie 2016 s-a dispus suspendarea raporturilor de serviciu, începând cu data de 01 noiembrie 2016, ale Camerei de Licențiere cu Alexandr Leapin, șef al Direcției licențiere a domeniilor speciale, până la adoptarea definitivă a hotărârii pe cauza penală nr. 2016978203.

Prin încheierea din 28 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost admisă plângerea avocatului Gheorghe Ionaș, înaintată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lui Alexandr Leapin, s-a dispus anularea ordinului directorului interimar al Camerei de Licențiere a Ministrului Economiei a Republicii Moldova, Eugeniu Chistol din 01 noiembrie 2016, de suspendare din funcție a reclamantului pe perioada efectuării acțiunilor procesuale în cadrul procesului penal nr. 2016978203.

Totodată, instanța de apel a mai constatat din informația cu privire la salarizarea reclamantului în perioada iulie – octombrie 2016, că Alexandr Leapin a beneficiat de un salariu pentru ultimele trei luni lucrative în mărimea totală de 4 621,43 de lei și nu de 28 552,49 de lei, după cum a fost invocat.

Astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a constatat că, salariul și alte venituri provenite din muncă pentru perioada suspendării din funcție a reclamantului/apelant din 01 noiembrie 2016 – 28 decembrie 2016, a constituit suma de 8934,76 de lei, încasată din contul bugetului de stat.

Or, art. 7 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevede că, în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: a) salariul și alte venituri

provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite; e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică.

Subsecvent, în sensul celor sus indicate și normelor legale sus enunțate, instanța de apel a considerat că, prima instanță temeinic și legal a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Alexandr Leapin suma de 5000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, fiind un quantum real, necesar și rezonabil, cât și a sumei de 185 de lei, cu titlu de servicii multiplicare, în conformitate cu art. 94 alin. (1), art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că deși instanțele de judecată ierarhic inferioare corect au determinat obiectul probațiunii în cauza dedusă judecătii, acestea au apreciat eronat unele circumstanțe esențiale pentru examinarea justă a cauzei.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Conform prevederilor art. 130 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.

Completul de judecată al Curții de Apel Chișinău conchide că, izvorul pretențiilor reclamantului îl constituie acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cadrul cauzei penale nr. 2016978203.

Din materialele cauzei se atestă că, la 21 octombrie 2016, Procuratura Anticorupție, în baza indicilor constitutivi a infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, a pornit urmărirea penală în privința lui Alexandr Leapin, cauza nr. 2016978203. Ulterior, la cauza penală nr. 2016978203, au fost conexe cauzele penale nr.2014928225, 2017978146, 2017978147, 2017978209, 2016978263, 2016978264 și nr. 2016978265.

Prin ordonanța din 21 octombrie 2016 și a procesului-verbal de reținere din 22 octombrie 2016 a fost reținut, totodată fiind dispusă efectuarea percheziției biroului de serviciu (f.d. 14/15;17/19, Vol. I).

Prin ordonanța din 24 octombrie 2016 a procurorului în Procuratura Anticorupție, Veaceslav Potîngă, a fost pus sub învinuire Alexandr Leapin, fiindu-i înaintată acuzarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3), lit. d) din Codul penal (f.d.22, Vol. I)

Ulterior, în temeiul demersului procurorului Procuraturii Anticorupție din 31 octombrie 2016 adresat viceprim-ministru al Economiei, prin ordinul directorul interimar al Camerei de Licențiere a Ministerului Economiei RM din 01 noiembrie 2016 s-a dispus suspendarea raporturilor de serviciu, începând cu data de 01 noiembrie 2016, ale Camerei de Licențiere cu Alexandr Leapin, șef al Direcției licențiere a domeniilor speciale, până la adoptarea definitivă a hotărârii pe cauza penală nr. 2016978203.

Prin încheierea din 28 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, s-a admis plângerea avocatului Gheorghe Ionaș, înaintată în apărarea drepturilor,

libertăților și intereselor lui Alexandr Leapin, s-a dispus anularea ordinului directorului interimar al Camerei de Licențiere a Ministrului Economiei a Republicii Moldova, Eugeniu Chistol din 01 noiembrie 2016, de suspendare din funcție a reclamantului pe perioada efectuării acțiunilor procesuale în cadrul procesului penal nr. 2016978203 (f.d.23/24, Vol. I), menținută prin decizia din 01 martie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău (f.d.25/28, Vol. I).

Prin ordonanța Procurorului General din 17 iunie 2019, cauza penală nr. 2016978203 a fost retrasă de la Procuratura Anticorupție și transmisă pentru efectuarea urmăririi penale în continuare Procuraturii mun. Chișinău, Oficiul Centru.

Prin ordonanța din 22 aprilie 2021 a procurorului Procuraturii Chișinău, Oficiul Centru, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a reclamantului Alexandr Leapin, din motivul că, fapta nu a fost săvârșită de către învinuit (f.d.32/77, Vol. I).

Astfel, Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, prin recursul înaintat a criticat soluția instanțelor de judecată, menționând că concluziile primei instanțe și a instanței de apel, expuse în hotărârile judecătorești adoptate sânt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind interpretată în mod eronat legea și aplicate eronat normele de drept material

La fel, Ministerul Justiției al RM, prin recursul înaintat a criticat soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare, că au avut o abordare eronată asupra cazului și au interpretat eronat legea.

Iar, Procuratura Generală a RM, prin recursul înaintat a criticat soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare, că au avut o abordare eronată asupra cazului și au interpretat eronat legea.

Problema supusă controlului judecătoresc în fază de recurs constă în verificarea corectitudinii aplicării de către instanțele de judecată a Legii nr. 1545-XIII din data de 25 februarie 1998 și a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Cu referire la pretenția privind încasarea din contul statului în beneficiul reclamantului a sumei de 200 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat, în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 1 alin. (1) și (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Potrivit art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică care consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată ce vizează constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Sarcina nemijlocită de aplicare a dispozițiilor legii enunțate, prin stabilirea mărimii reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea drepturilor sus-menționate, le revine instanțelor de judecată în fiecare caz individual, conform regulilor de competență jurisdicțională, specificate la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

În corespundere cu art. 4 alin. (1)-(3) din Legea menționată, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

În conformitate cu art. 19 alin. (1) din Codul de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod.

Articolul 20 din același cod prevede desfășurarea procesului penal în termen rezonabil: (1) Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile. (2) Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sânt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3¹) importanța procesului pentru cel interesat; 4) vârsta de până la 18 ani a victimei. (4) Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.

În acest context, potrivit art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării dreptului și a obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Conform art. 5 alin. (1) și (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat

Conform art. 20 alin.(1) lit. f) din Legea privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, Ministerul Finanțelor al RM este autoritatea publică centrală în domeniul finanțelor publice și asigură gestionarea mijloacelor financiare ale bugetelor componente ale bugetului public național prin contul unic trezorerial și prin alte conturi deschise în Banca Națională a Moldovei și în instituțiile financiare, administrează bugetul de stat și monitorizează executarea celorlalte bugete componente ale bugetului public național.

În temeiul art. 2 alin. (7) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, organul care reprezintă statul în instanțele de judecată în cazul în care este înaintată o acțiune civilă pentru repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen a hotărârii judecătorești este Ministerul Justiției al RM.

La caz, potrivit circumstanțelor stabilite de către instanțele ierarhic inferioare și anume că prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 24 octombrie 2016 s-a dispus punerea sub învinuire a lui Alexandru Leapin pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal.

Prin ordonanța din 22 aprilie 2021 a procurorului Procuraturii Chișinău, Oficiul Centru, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a reclamantului Alexandr Leapin, din motivul că fapta nu a fost săvârșită de către învinuit.

Reieșind din circumstanțele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră corectă soluția instanței ierarhic inferioare prin care a constatat încălcarea dreptului reclamantului Alexandr Leapin la examinarea în termen rezonabil a procesului penal.

Or, din materialele cauzei, se reține cu certitudine că, cauza penală nr. 2016978203 a fost începută la 21 octombrie 2016 de către Procuratura Anticorupție, în baza indicilor constitutivi a infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal. La cauza penală nr. 2016978203, au fost conexe cauzele penale nr.2014928225, nr. 2017978146, nr. 2017978147, nr. 2017978209, nr. 2016978263, nr. 2016978264 și nr. 2016978265.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 24 octombrie 2016 a fost dispusă punerea sub învinuire a lui Alexandru Leapin, pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3), lit. d) din Codul penal și tot la aceeași dată procurorul a dispus eliberarea acestuia.

Prin ordonanța Procurorului General din 17 iunie 2019, cauza penală nr. 2016978203 a fost retrasă de la Procuratura Anticorupție și transmisă pentru efectuarea urmăririi penale în continuare Procuraturii mun. Chișinău, Oficiul Centru.

Potrivit raportului Procuraturii municipiului Chișinău, Oficiul Centru, prezentat Ministerului Justiției al RM, se atestă că drept urmare a analizei probelor administrate în cadrul efectuării urmăririi penale din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, pentru a nu admite încălcarea principiului legalității prevăzut de art. 3 din Codul penal și în special alin.2 al aceluiași articol, care reglementează faptul că interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise, precum și pentru a exclude o eventuală incriminare pe nedrept de săvârșire a unei infracțiuni de către Alexandr Leapin, ultimul a fost scos de sub urmărire penală prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Alexandru Mogîldea din 22 aprilie 2021.

În circumstanțele date, luând în considerare importanța procedurii pentru reclamant căruia i s-a fost cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al desfășurării urmăririi penale pe parcursul unei perioade de 4 ani și 6 luni, care, în final, s-a soldat cu scoaterea de sub urmărire penală prin ordonanța din 22 aprilie 2021.

Însă, cu referire la cuantumul reparării prejudiciului moral cauzat reclamantului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel și prima instanța corect au apreciat admiterea parțială a acestui capăt de pretenție la suma de 30 000 de lei, pentru perioada 21 octombrie 2016 - din 22 aprilie 2021, or, suma de 200 000 de lei solicitată în acest sens de către reclamant drept una excesivă.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că aprecierile prejudiciului moral se apreciază individual pentru fiecare, ținând cont de toate circumstanțele cauzei și criteriile de apreciere a termenului rezonabil (comportamentul părților, miza pentru reclamant, durata încălcării), totodată luându-se obligatoriu în considerare și principiul general al echității, iar, suma apreciată să nu fie vădit disproporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că, sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Drept urmare, alte argumente invocate de recurenți, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanțele ierarhic inferioare.

Cu referire la pretenția privind încasarea din contul statului în beneficiul reclamantului a sumei de 400 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat, în temeiul Legii nr. 1545-XIII din data de 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

În condițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acțiuni ilicite – sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

În sensul art. 3 alin. (1) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității.

Conform art. 6 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

În baza art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în cazul condamnării ilegale, tragerii ilegale la răspundere penală.

Din succesiunea celor expuse, rezultă că, în acțiunile lui Alexandr Leapin nu a existat nici o infracțiune. Or, se atestă existența unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală în privința lui Alexandr Leapin, învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

La caz, instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală.

În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Potrivit art. 524 din Codul de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.

În conformitate cu art. 525 alin.(1), (2), (3) din Codul de procedură penală, acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art.6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Acțiunea pentru repararea prejudiciului poate fi inițiată în instanța judecătorească în a cărei rază teritorială domiciliază persoana careia i-a fost cauzat prejudiciul sau, după caz, succesorii ei, în ordinea procedurii civile, chemând în judecată statul, care este reprezentat de către Ministerul Justiției al RM.

În temeiul dispozițiilor legale menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a stabilit că instanțele ierarhic inferioare just au instituit obligația generală a statului de a repara lui Alexandr Leapin prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or, ultimul a fost scos de sub urmărire penală în temeiul art. 284 din Codul de procedură penală, pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive a unei infracțiuni, ceea ce constituie un temei al reabilitării persoanei.

Prin urmare, ținând cont de faptul că recurentul Alexandr Leapin a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, acesta are dreptul la repararea prejudiciului conform Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Mărimea concretă a compensației se determină conform art. 11 din Legea nr. nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, iar unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Potrivit jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Totodată, art. 2036 alin. (1) și (3) din Codul civil, prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției

autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

Aici, urmează a menționa că, instanțele de judecată, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, just au constatat faptul că, este reparabil prejudiciul moral cauzat lui Alexandr Leapin în urma tragerii ilegale la răspundere penală just au ajuns la concluzia de încasare a prejudiciului moral.

Totodată, reieșind din normele legale citate anterior în raport cu materialele cauzei, instanța de recurs constată că instanțele de judecată nu au stabilit corect suma ce urmează a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral, din care considerente recursurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și de către Procuratura Generală a RM urmează a fi admise în acest sens cu modificarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat.

Astfel, atât prima instanță cât și instanța de apel apreciind corect circumstanțele cauzei și valorificând prejudiciul moral suportat de reclamant în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, au admis parțial acțiunea, însă, suma de 100 000 de lei, încasată de instanța de fond și menținută de instanța de apel este una exagerată și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în perioada urmăririi penale Leapin Alexandr la 22 octombrie 2016, ora 10:35, în conformitate cu prevederile art. 166 din Codul de procedură penală, a fost reținut pentru 72 de ore, în temeiul demersului procurorului Procuraturii Anticorupție din 31 octombrie 2016, s-a emis la 01 noiembrie 2016 ordinul directorului interimar al Camerei de Licențiere a Ministerului Economiei al RM, prin care s-a dispus suspendarea raporturilor de serviciu, începând cu data de 01 noiembrie 2016, ale Camerei de Licențiere cu

Alexandr Leapin, șef al Direcției licențiere a domeniilor speciale, pe un termen de 58 de zile, deoarece prin încheierea din 28 decembrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, s-a admis plângerea avocatului Gheorghe Ionaș, înaintată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lui Leapin Alexandr, și s-a dispus anularea ordinului din 01 noiembrie 2016 emis de directorul interimar al Camerei de Licențiere a Ministrului Economiei a Republicii Moldova, Eugeniu Chistol, cu privire la suspendare din funcție a reclamantului pe perioada efectuării acțiunilor procesuale în cadrul procesului penal nr. 2016978203. De asemenea, prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 24 octombrie 2016, s-a dispus punerea sub învinuire a lui Alexandru Leapin pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3), lit. d) din Codul penal.

Prin prisma normelor enunțate și ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cuantumul compensației pentru prejudiciul moral încasat de instanța de fond și menținută de instanța de apel în mărime de 100 000 lei este una exagerată.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că suma de 50 000 de lei reprezintă o sumă rezonabilă, care va acorda o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către Alexandr Leapin în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor de judecată dispuse concret în cauza respectivă.

În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției al RM și Procuraturii Generale a RM cu referire la faptul că Alexandr Leapin nu a prezentat probe care ar confirma prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, nefiind temei de a genera obligațiunea statului la repararea acestuia, dat fiind că acest argument poartă un caracter declarativ și formal, fiind contrar prevederilor art. 2007 alin. (1) lit. a) și 2037 din Codul civil și Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Deci, în această parte decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe urmează a fi modificate prin micșorarea cuantumului despăgubirii morale până la 50 000 de lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate reclamantului, precum și fiind echitabilă și nicidecum exagerată sau diminuată pentru prejudiciul suferit de către ultimul, această despăgubire fiind corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa constantă (cauza Șarban vs Republica Moldova și cauza Ceaicovschi vs Republica Moldova), iar, suma de 400 000 de lei solicitată în acest sens de către reclamant drept una excesivă.

Cu referire la pretenția lui Alexandr Leapin privind încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM, suma de 18 400,48 de lei, cu titlu de despăgubire a prejudiciului material - salariu și alte venituri provenite din muncă de care a fost privat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în temeiul demersului procurorului Procuraturii Anticorupție din 31 octombrie 2016

adresat viceprim-ministru al Economiei, prin ordinul directorului interimar al Camerei de Licențiere a Ministerului Economiei RM din 01 noiembrie 2016 s-a dispus suspendarea raporturilor de serviciu, începând cu data de 01 noiembrie 2016, ale Camerei de Licențiere cu Alexandr Leapin, șef al Direcției licențiere a domeniilor speciale, până la adoptarea definitivă a hotărârii pe cauza penală nr. 2016978203.

Prin încheierea din 28 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, s-a admis plângerea avocatului Gheorghe Ionaș, înaintată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lui Alexandr Leapin, s-a dispus anularea ordinului directorului interimar al Camerei de Licențiere a Ministrului Economiei a Republicii Moldova, Eugeniu Chistol din 01 noiembrie 2016, de suspendare din funcție a reclamantului pe perioada efectuării acțiunilor procesuale în cadrul procesului penal nr. 2016978203, menținută prin decizia din 01 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 7 lit. a), e) și g) și din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite; sumele plătite de ea pentru asistența juridică; cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

În acest sens și reieșind din prevederile legale enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandr Leapin a salariului neachitat în mărime de 8934,76 de lei, iar, suma de 18 400,48 de lei solicitată în acest sens de către reclamant drept una excesivă.

Cu referire la solicitarea lui Alexandr Leapin privind compensarea cheltuielilor de judecată suportate sub formă de asistenta juridică la examinarea prezentului litigiu în mărime de 5 000 de lei, precum și încasarea sumei de 185 de lei, pentru servicii de multiplicare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) și alin (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Or, pornind de la practica și jurisprudența dezvoltată de CtEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, va ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; că nu au necesitat aptitudini speciale necesare pentru a acorda asistența; faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză.

Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

Din materialele dosarului rezultă că Alexandr Leapin, în prezentul proces civil, a fost reprezentată de avocatul Gheorghe Ionaș, fapt confirmat prin mandatul avocațional seria MA nr. 1675456 din 04 noiembrie 2021 (f.d.2, vol.I)

Totodată, se atestă că Alexandr Leapin în susținerea suportării cheltuielilor de judecată sub formă de asistență juridică a prezentat bonul de plată seria QL nr. 382268 din 04 noiembrie 2021, prin care se confirmă că a achitat BAA „Dialog” avocatului Gheorghe Ionaș suma de 5 000 de lei, pentru acordarea asistenței juridice, conform contractului nr. 092 din 04 noiembrie 2021 (f.d. 80, Vol. I).

La fel, se atestă că Alexandr Leapin în susținerea suportării cheltuielilor de judecată sub formă de cheltuieli pentru servicii de multiplicare a prezentat bonul de fiscal nr. Nr.00350603 din 12 noiembrie 2021 eliberat de Î.I „Stavila Nelea”, prin care se confirmă că a achitat suma de 185 de lei (f.d. 81, Vol. I)

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind încasarea sumei de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată de către avocatul Gheorghe Ionaș din cadrul BAA „Dialog”, precum și suma în mărime de 185 de lei cu titlu de cheltuieli pentru servicii de multiplicare, sume care urmează a fi încasate din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM.

Așadar, în temeiul celor constatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca neîntemeiate și respinge argumentele recurențelor invocate în confirmarea ilegalității actelor judecătorești de dispoziție contestate și susținerea cererilor de recurs.

În consecință, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că dezvoltarea unui consens jurisprudențial este un proces care poate fi de durată: prin urmare, pot fi tolerate faze de divergențe de jurisprudență fără a se pune în discuție securitatea juridică (cauza Nejdet Şahin și Perihan Şahin, v. Turcia, pct. 83). Jurisprudența nefiind imuabilă ci, din contra, progresivă în esență, principiul unei bune administrări a justiției nu se poate înțelege ca impunând o cerință strictă privind constanța jurisprudențială (cauza Nejdet Şahin și Perihan Şahin, citată anterior, pct. 84; și cauza Atanasovski v Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, pct. 38).

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul declarat de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș, a admite recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Procuratura Generală, cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, în partea reparării prejudiciului moral, în temeiul

Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prin micșorarea cuantumului acestuia de la 100 000 de lei până la 50 000 de lei, cu menținerea în rest a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 442, art. 444, 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge recursul declarat de către Alexandr Leapin, reprezentat de avocatul Gheorghe Ionaș.

Se admit recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Se modifică decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandr Leapin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la desfășurarea în termen rezonabil a procesului penal, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, după cum urmează:

Se încasează din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexandr Leapin – 50 000 (cincizeci mii) de lei, cu titlu de despăgubiri morale în temeiul Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În rest, decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu